

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS

Nr. 235/Prot.

Datë 01.07.2024

VENDIM

Nr. 1091, Datë 01.07.2024

“Për mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e prodhimit dhe shitjes së çimentos gri dhe të bardhë dhe gjorbitjen e ndërmarrjes ANTEA CEMENT SHA për abuzim me pozitën dominuese”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Z.	Denar BIBA	Kryetar
Znj.	Leida MATJA	Zv/Kryetar
Znj.	Rezana KONOMI	Anëtar
Z.	Durim KRAJA	Anëtar
Znj.	Fatjola DELIJA	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 01.07.2024, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimi i Raportit “Mbi hetimin e thelluar në tregun e prodhimit dhe shitjes me shumicë të çimentos gri dhe të bardhë”.

Bazë ligjore: Neni 4 dhe 9, neni 24, shkronja d), neni 26, neni 43, pika 5, neni 74, pika 1, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” (Ligji nr. 9121/2003).

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

- Raportit mbi hetimin e thelluar në tregun e prodhimit dhe shitjes me shumicë të çimentos gri dhe të bardhë;
- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës mbi Raportin e hetimit të thelluar;
- Pretendimet/shpjegimet e dhëna nga ndërmarrja Antea Cement SHA në seancën dëgjimore të zhvilluara pranë AK-së më datë 17/04/2024, si dhe të paraqitura me shkrim, në vijim të seancës dëgjimore me anë të shkresës nr. 89/5 prot., datë 17.04.2024, protokolluar pranë AK me nr. 235/5 prot., datë 17.04.2024, me lëndë, “Dorëzim dokumentacioni në shqip dhe anglisht në lidhje me argumentat e parashtruar nga ANTEA CEMENT SH.A gjatë seancës dëgjimore të datës 17.04.2024”;
- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës mbi pretendimet e paraqitura me shkrim nga ndërmarrja: Antea Cement SHA në lidhje me seancën dëgjimore të realizuar më datën 17.04.2024.

VËREN SE:

I. PROCEDURA E NDJEKUR

1. Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës, në zbatim të nenit 28 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës", gjatë vitit 2022 ka monitoruar tregun e prodhimit/importit dhe shitjes me shumicë të çimentos, me qëllim evidentimin nëse ka apo jo shenja të kufizimit, shtrembërimit apo pengimit të konkurrencës në këtë treg.
2. Komisioni i Konkurrencës, në përfundim të këtij monitorimi, me Vendimin nr. 895, datë 05.07.2022, "Për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e prodhimit/importit dhe shitjes me shumicë të çimentos", vendosi hapjen e hetimit paraprak në tregun e prodhimit/importit dhe shitjes me shumicë të çimentos, për të vlerësuar nëse ka shenja të kufizimit të konkurrencës, sipas parashikimeve të nenit 4 dhe 9 të ligjit nr. 9121/2003.
3. Referuar konkluzioneve të hetimit paraprak, Komisioni i Konkurrencës me vendimin nr. 969, datë 24.03.2023, "Për hapjen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e prodhimit dhe shitjes me shumicë të çimentos gri dhe të bardhë", vendosi hapjen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e prodhimit dhe shitjes me shumicë të çimentos gri dhe të bardhë, për periudhën kohore nga 1 Janari 2019 deri në 31 Mars 2023.
4. Në vazhdim të procedurës, në zbatim të vendimit nr. 969, datë 24.03.2023 të Komisionit të Konkurrencës, bazuar në nenet 35 dhe 36 të ligjit nr. 9121/2003 dhe autorizimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 468/18, datë 18.07.2022 "Autorizim inspektorësh", Inspektorët e Autoritetit, gjatë periudhës së hetimit të thelluar proceduan me kryerjen e inspektimeve pranë ndërmarrjeve që ushtrojnë veprimtari në tregun e prodhimit dhe shitjes me shumicë të çimentos.
5. Për mbledhjen e fakteve dhe të dhënave të nevojshme në lidhje me hetimin, bazuar në nenet 33 dhe 34 të ligjit nr. 9121/2003, gjatë periudhës së hetimit të thelluar janë kërkuar të dhëna dhe informacion nga ndërmarrjet që ushtrojnë veprimtari në tregun e prodhimit/importit dhe shitjes me shumicë të çimentos, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave si dhe Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë.
6. Komisioni i Konkurrencës, në zbatim të nenit 39 të ligjit nr. 9121/2003, zhvilloi më datë 17.04.2024 seancën dëgjimore me përfaqësues të ndërmarrjes Antea Cement SHA. Prapësimet e paraqitura nga ndërmarrja Antea Cement SHA në seancë dëgjimore, si dhe të paraqitura me shkrim në vijim të kësaj seance, janë marrë në konsideratë nga Komisioni i Konkurrencës në marrjen e këtij vendimi.

II. RREGULLIMI LIGJOR I TREGUT

7. Ndërmarrjet të cilat kërkojnë të ushtrojnë veprimtari në prodhimin e çimentos në Republikën e Shqipërisë, sipas përcaktimeve të ligjit nr. 10304, datë 15.07.2010, "Për sektorin minerar në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar, duhet të pajisen me leje përkatëse minerare për shfrytëzimin e mineraleve ndërtimore të cilët përdoren si

lëndë e parë për prodhimin e çimentos. Leja minerare jepet nga Qendra Kombëtare e Biznesit, në përputhje me ligjin nr. 10 081, datë 23.02.2009 “Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë”, sipas procedurës së konkurrimit publik, për zonat e publikuara, sipas programit të veprimit dhe planit vjetor minerar dhe/apo shqyrtimit të plotësimit të kushteve të lejimit për zonat e hapura, sipas procedurës “I pari në kohë, i pari në të drejta”.

8. Gjithashtu prodhuesit dhe importuesit e çimentos në Shqipëri duhet të pajisen me leje mjedisore për instalimet e tyre të cilat mund të ndikojnë në shkarkimet dhe ndotjen tej normave të lejuara të mjedisit. Kushtet e dhënies së lejeve mjedisore janë përcaktuar në ligjin nr. 10 448, datë 14.07.2011, “Për lejet e mjedisit” .
9. Ndërmarrjet të cilat kërkojnë të ushtrojnë veprimtari në tregun e prodhimit të çimentos ndeshen me barriera të larta ligjore në hyrje, pasi për tu pajisur me leje përkatëse minerare për shfrytëzimin e mineraleve ndërtimore të cilët përdoren si lëndë e parë për prodhimin e çimentos, këto ndërmarrje duhet ti nënshtohen procedurës së konkurrimit publik (prokurim publik/ koncesion), për zonat e publikuara, sipas programit të veprimit dhe planit vjetor minerar; dhe/apo shqyrtimit të plotësimit të kushteve të lejimit për zonat e hapura, sipas procedurës “I pari në kohë, i pari në të drejta”.
10. Leja e shfrytëzimit e grupit të mineraleve ndërtimore ka afat vlefshmërie jo më të gjatë se 25 vjet nga data e hyrjes së saj në fuqi dhe me të drejtë shtyrjeje, deri në 10 vjet, me kusht që kjo shtyrje afati të kërkohej nga zotëruesi i lejes, të paktën, 180 ditë kalendarike para përfundimit të afatit të vlefshmërisë. Afati i aplikimit është preskluziv dhe, me kalimin e këtij afati, zotëruesi i lejes minerare humbet të drejtën e aplikimit për shtyrje të afatit të lejes së shfrytëzimit. Me kërkesë të subjektit kërkues apo të zotëruesit të lejes së shfrytëzimit të grupit të mineraleve ndërtimore dhe nëse paraqitet një plan investimesh, zbatimi i të cilit vlerësohet me interes ekonomik apo shoqëror, kombëtar ose lokal, leja mund të jepet apo, përkatësisht, të zgjatet për një periudhë vlefshmërie deri në 99 vjet. Në këto raste ministri mund të negociojë një kontratë me kushte lehtësuese me kërkuesin apo zotëruesin e lejes minerare, dhe kontrata e shtyrja e afatit do të paraqiten për miratim në Kuvend.

III. ANALIZA E KONKURENCËS

11. Metodologjia e përdorur në këtë hetim është realizuar në vijim të metodologjisë Strukturë-Sjellje-Performancë, Udhëzimi i AK “Mbi zbatueshmërinë e ligjit për mbrojtjen e konkurrencës”, rasteve me të mira europiane të Autoriteve të ndryshme të konkurrencës dhe praktikave të Gjykatës Evropiane të Drejtësisë (GJED).

III.1 Tregu përkatës

12. Në zbatim të ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, tregu përkatës përfshin tregun e produktit dhe tregun gjeografik.
13. Bazuar në nenin 3, pika 7, të ligjit nr. 9121/2003 dhe Udhëzimin nr. 76, datë 07.06.2008, “Për përcaktimin e Tregut Përkatës”, Tregu përkatës i produktit

përcaktohet si: "Një treg përkatës i produktit përfshin të gjitha ato mallra dhe/ose shërbime të cilat vlerësohen si të këmbyeshme ose të zëvendësueshme nga konsumatori, për arsye të karakteristikave të prodhimit, çmimeve dhe qëllimit të përdorimit të tyre".

14. Çimento mund të ndahet në dy lloje sipas destinacionit final të përdorimit:

- *Çimento e bardhë* – ka në përbajtjen e saj gëlqere dhe sasi të vogël hekuri dhe gips. Kjo lloj çimento përdoret për punë arkitekturore, për fasada apo skulptura;
- *Çimento gri* – ka në përbajtjen e saj klinker. Kjo lloj çimento është më e përdorur në ndërtim apo kryesisht në prodhimin e betonit. Çimento gri është e ndarë në disa klasa, duke filluar nga 32.5R, 42.5R dhe 52.5R.

15. Për sa i përket zëvendësueshmërisë në kuptim të *kërkesës*, llojet e çimentos gri dhe e bardhë kanë në përbërje të tyre elementë të ndryshëm, kanë përdorim të ndryshëm, si dhe kanë diferenca të konsiderueshme në çmim dhe për këto arsye nuk mund të zëvendësojnë njëri – tjetrin për nga funksioni që kryejnë. Produktet çimento që prodhohen, importohen dhe tregtohen, pra llojet e ndryshme të çimentos, janë homogjene midis ndërmarrjeve të ndryshme. Për sa i përket zëvendësueshmërisë nga ana e *ofertës* mund të themi se ndërmarrjet importuese mund të importojnë secilin nga llojet e çimentos, pra në import produktet çimento e bardhë dhe çimento gri janë të zëvendësueshëm nga ana e ofertës, pasi shitësit me shumicë të këtyre produkteve mund të importojnë secilin nga këto produkte. Ndërmarrjet prodhuese në vendin tonë prodhojnë vetëm çimento gri, ndërsa çimento e bardhë sigurohet vetëm nga importi. Tregu i importit është një treg i lirë për ndërmarrjet që importojnë çimento, pasi nuk ka barriera në hyrje.

16. Nga të dhënat e ndërmarrjeve rezulton se sasia e çimentos gri e marrë në analizë në tregun përkatës, përkatësisht çimento 32.5 R me thasë, çimento 42.5 R me thasë, çimento 42.5 R rifuxho, dhe çimento 52.5 R rifuxho, zë nga 97-100% të sasisë totale të shitur nga secila nga ndërmarrjet brenda vendit për vitet 2019-2022. Referuar pjesës që zë çimento gri 32.5R me thasë, çimento gri 42.5R me thasë, çimento gri 42.5R rifuxho, çimento gri 52.5 Rrifuxho, çimento e bardhë 52.5 me thasë dhe çimento e bardhë 52.5R rifuxho ndaj sasisë totale të çimentos që ofrojnë ndërmarrjet në treg, për analizimin e sjelljes së ndërmarrjeve dhe efekteve që ka shkaktuar sjellja e tyre në treg, tregu përkatës në këtë rast është tregu i importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë të çimentos gri, i ndarë në nën tregje sipas produkteve:

- Nën tregu i importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë të produktit çimento gri 32.5 R me thasë;
- Nën tregu i importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë të produktit çimento gri 42.5 R me thasë;
- Nën tregu i importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë të produktit çimento gri 42.5 R rifuxho;
- Nën tregu i importit dhe shitjes me shumicë të produktit çimento gri 52.5 R rifuxho; si dhe

- Tregu i importit dhe tregtimit me shumicë të çimentos së bardhë, i ndarë në nëntregje:
- Nën tregu i importit dhe shitjes me shumicë të produktit çimento e bardhë 52.5 R me thasë;
- Nën tregu i importit dhe shitjes me shumicë të produktit çimento e bardhë 52.5 R rifuxho.

17. Prodhimi, importi dhe shitja me shumicë e produktit çimento realizohet nga ndërmarrje, të cilat e zhvillojnë veprimtarinë e tyre në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë. Pra, treg përkatës gjeografik do të konsiderohet territori i Republikës së Shqipërisë.

III.2 Struktura e tregut

18. Në tregun e çimentos në Shqipëri operojnë katër ndërmarrje prodhuese që janë: Antea Cement SHA, Elbasan Cement Factory SHPK, Fushe Kruja Cement Factory SHPK dhe Colacem Albania SHPK si dhe dy ndërmarrje importuese të produktit, përkatësisht ndërmarrjet: Eurotech Cement SHPK dhe Bërdica Cement SHPK.

19. Për sa i përket kapacitetit prodhues, për periudhën hetimore ndërmarrja Antea Cement SHA ka shfrytëzuar mbi   të kapacitetit prodhues, Colacem Albania ka shfrytëzuar mbi   të kapacitetit prodhues, ndërsa ndërmarrjet Fushë Kruja Cement SHPK dhe Elbasan Cement SHPK, për vitin 2021 vërehet se kanë një rënie të sasisë së prodhuar e cila reflektohet dhe në rënien e shfrytëzimit të kapacitetit prodhues në   . Ulja e sasisë së prodhuar nga ndërmarrjet Fushë Kruja Cement SHPK dhe Elbasan Cement SHPK reflektohet dhe në rënien e treguesit të shfrytëzimit të kapacitetit prodhues, i cili për vitin 2022 paraqitet   në total për të gjithë ndërmarrjet e prodhimit.

20. Nga të dhënat mbi sasinë totale të importuar dhe prodhuar të produktit çimento gri vërehet se importi i çimentos gri zë një pjesë shumë të vogël ndaj sasisë së prodhuar në vend (përfshirë sasinë e eksportuar) për çimento. Për vitin 2019, importi i çimentos gri zë rreth 5.5% të sasisë totale të prodhuar në vend. Për vitin 2020 sasia e importuar e çimentos është dyfishuar duke arritur në 11%. Për 2021 importi i çimentos gri zë rreth 7 % të sasisë totale të prodhuar, ndërsa për vitin 2022 importi i çimentos gri zë rreth 11% të sasisë totale të prodhuar.

21. Për të gjithë periudhën hetimore për produktin çimento gri ndërmarrja Eurotech Cement realizon pjesën më të madhe të importeve, e cila varion për vitin 2019 në të importeve dhe për vitin 2022 në   . Gjatë kësaj periudhe vihen re hyrje të reja në importe të realizuar për këtë produkt si Bërdica Cement SHPK me rreth   dhe në vitin 2022 ndërmarrja Salillari SHPK ka arritur rreth   të importeve. Çimento gri e importuar zë   të kërkesës totale për çimento. Përgjatë gjithë periudhës hetimore, rreth   e çimentos gri importohet nga Turqia ku ndërmarrja Eurotech Cement importon rreth   dhe ndërmarrja Bërdica Cement importon rreth   të sasisë totale të importuar nga ky vend. Rreth   importohet nga Greqia ku ndërmarrja Eurotech Cement importon   të sasisë dhe më pak se   importohet nga Tunizia, Kosova dhe Mali i Zi nga ndërmarrjet e tjera në treg.

22. Çmimi mesatar i importit për çimenton gri pëson një rritje të menjëhershme në muajin mars 2022 dhe ka disa luhatje përgjatë kësaj periudhe deri në muajin nëntor 2022. Gjithsesi edhe pse çmimi CIF është rritur ka një rritje të konsiderueshme edhe të sasisë së importuar.
23. Sa i përket importeve sasia totale e importuar e çimentos së bardhë zë një pjesë shumë të vogël krahasuar me çimenton gri të prodhuar dhe importuar në vendin tonë. Për të gjithë periudhën hetimore kjo pjesë varion 4% deri në 4.5% të kërkesës totale për çimento. Përgjatë periudhës hetimore, rreth 89% e sasisë së çimentos së bardhë importohet nga Turqia ku ndërmarrja _____ zotëron një pjesë tregu të qëndrueshme prej _____ ndër vite. Gjithashtu çmimi mesatar i importit për çimenton e bardhë ka luhatje të dukshme përgjatë periudhës hetimore por trendi i çmimit vjen në rritje për vitin 2022-2023.
24. Nga të dhënat e administruara gjatë hetimit, për vitin 2019 sasia e importuar e klinkerit është rreth 157,050 Ton, për vitin 2020 është 161,030 TON, për vitin 2021 është 180,185 TON, për vitin 2022 është 227,266 TON nga të cilat rreth _____ importohen nga ndërmarrja _____, ndërsa për 3 mujorin e parë të vitit 2023 është rreth 65,160 TON nga të cilat vetëm _____ importohen nga ndërmarrja _____ dhe _____ nga ndërmarrja Antea Cement SHA. Çmimi mesatar i importit për Klinkerin pëson një rritje të konsiderueshme në muajin shkurt 2022 dhe në vazhdim.
25. Si dhe vihet re, vitet e fundit një valë e re ndërtimi ka nisur në vend që nga procesi i rindërtimit dhe shtimi të lejeve të ndërtimit, sidomos në kryeqytet. Sipas të dhënave të INSTAT, sipërfaqja e lejeve të ndërtimit të dhëna në Tiranë për banesa, shënoi një rritje të shpejtë duke filluar nga viti 2017, duke arritur në 2019-n, në më shumë se 1 milionë metra katror, niveli më i lartë që nga viti 2005. Në 2020-n, sipërfaqja e dhënë për leje ndërtimi për banesa shënoi një rënie prej gati 10% në raport me 2019-n, por sërish mbeti pranë niveleve më të larta. I njëjti konstatim vjen dhe si rezultat i rritjes së sasisë së çimentos se importuar dhe prodhuar. Studime të ndryshme konstatojnë se kërkesa për çimento është shumë joelastike ndaj çmimit pasi lidhet me ciklet ekonomike dhe industrinë e ndërtimit.
26. Në vitin 2019: çimento 42.5 R rifuxho ka qenë produkti më i shitur me një përqindje prej 55% të totalit të shitjeve, e ndjekur nga çimento 32.5 R me thasë me 33% të shitjeve. Ndërkohë, çimento 42.5 R me thasë dhe llojet e tjera të çimentos kishin përqindje më të ulët, përkatësisht 8% dhe 4%.
27. Për vitin 2020 çimento 42.5 R rifuxho vazhdoi të mbante pozicionin e saj si produkti më i shitur, por përqindja e saj u rrit në 56%, e ndjekur nga çimento 32.5 R me thasë me 30% të shitjeve, çimento 42.5 R me thasë dhe llojet e tjera të çimentos shënuan përqindje më të ulëta krahasuar me vitin e mëparshëm, me respektivisht 9% dhe 5%.
28. Për vitin 2021, çimento 42.5 R rifuxho vazhdoi të mbante pjesën më të madhe të tregut me një rritje në 62% të shitjeve, Përqindja e çimento 32.5 R me thasë u ul në 26%.

Llojet e tjera të çimentos dhe çimento 42.5 R me thasë ruajtën përqindjet e tyre nga viti i kaluar.

29. Në vitin 2022 çimento 42.5 R rifuxho vazhdon të jëtë produkti më i shitur duke rritur pjesën e tregut në 68%. Çimento 32.5 R me thasë pësoi një rënie në 21% të shitjeve. Për llojet e tjera të çimentos dhe çimento 42.5 R me thasë, përqindjet ruajtën përafërsisht të njëjta përqindje si vitin e kaluar.
30. Për periudhën janar - mars 2023, trendi vazhdon me çimenton 42.5 R rifuxho që mbetet produkti më i shitur me 67% të shitjeve.
31. Për periudhën hetimore, për sa i përket nëntregut të çimentos gri 32.5R me thasë, vërehet se operojnë 4 ndërmarrje ku ndërmarrja _____ zotëron mbi _____ të tregut, ndërmarrja _____ me _____ të tregut, ndërmarrja _____ për vitet 2019 – 2021 ka zotëruar _____ të tregut, ndërsa në vitin 2022 ka pësuar ulje për sa i përket pjesës së tregut në _____. Ndërmarrja _____ zotëron _____ të tregut.
32. Referuar indeksit të përqendrimit HHI rezulton se nëntregu i prodhimit dhe shitjes së produktit çimento gri 32.5R me thasë është një treg shumë i përqendruar, për faktin se janë vetëm 4 ndërmarrje të cilat prodhojnë këtë produkt. HHI për vitet 2021-2022 paraqet një nivel shumë të përqendruar tregu (HHI për vitin 2021 është 4,188 dhe për vitin 2022 është 4,695), tregues i cili përgjatë gjithë periudhës hetimore mbetet shumë i lartë, pasi dhe numri i ndërmarrjeve në këtë treg është shumë i vogël dhe i pandryshuar. Në lidhje me treguesit (CR3; CR4), vërehet se pesha specifike e tre dhe katër ndërmarrjeve më të mëdha në këtë treg është përkatësisht rreth 95 % dhe 100%. Pra treguesi i fuqisë së tregut të 3 ndërmarrjeve më të mëdha mbetet i njëjtë për të gjithë periudhën hetimore si pasojë e numrit të vogël të ndërmarrjeve të cilat zotërojnë këtë treg.
33. Për periudhën hetimore, për sa i përket nëntregut të çimentos gri 42.5R me thasë, vërehet se operojnë 6 ndërmarrje ku ndërmarrja _____ zotëron mbi _____ të tregut, ndërmarrja _____ me _____ të tregut, ndërmarrja _____ për vitet 2019 – 2021 ka zotëruar afërsisht _____ të tregut, ndërsa në vitin 2022 ka pësuar ulje për sa i përket pjesës së tregut në _____. Ndërmarrjet e tjera zotërojnë një pjesë më të vogël se _____ të tregut.
34. Nëntregu i prodhimit dhe shitjes së produktit çimento gri 42.5R me thasë është një treg shumë i përqendruar, për faktin se janë vetëm një numër i vogël ndërmarrjesh të cilat prodhojnë këtë produkt. HHI për vitet 2021-2022 paraqet një nivel shumë të përqendruar tregu (HHI për vitin 2021 është 4,081 dhe për vitin 2022 është 4,730), tregues i cili përgjatë gjithë periudhës hetimore mbetet shumë i lartë, pasi dhe numri i ndërmarrjeve në këtë treg është shumë i vogël dhe i pandryshuar. Në lidhje me treguesit e fuqisë së tregut të 3 ose me shumë ndërmarrjeve, për vitin 2019 vërehet se 3 prej ndërmarrjeve zotërojnë rreth 97-99% të tregut të prodhimit dhe shitjes me shumicë të çimentos gri 42.5R me thasë tregon një treg me shkallë të lartë përqendrimit, tregues të cilët janë në të njëjtat nivele për të gjithë periudhën hetimore.

39. Referuar strukturës dhe përqendrimit të nëntregjeve të produkteve çimento gri 32.5 R me thasë, 42.5 R me thasë dhe 42.5 R rifuxho, si dhe treguesit të përqendrimit HHI, tregu i shitjes me shumicë të çimentos gri ka karakteristikat e një tregu oligopolistik.

III.3 Analiza e sjelljes së ndërmarrjeve

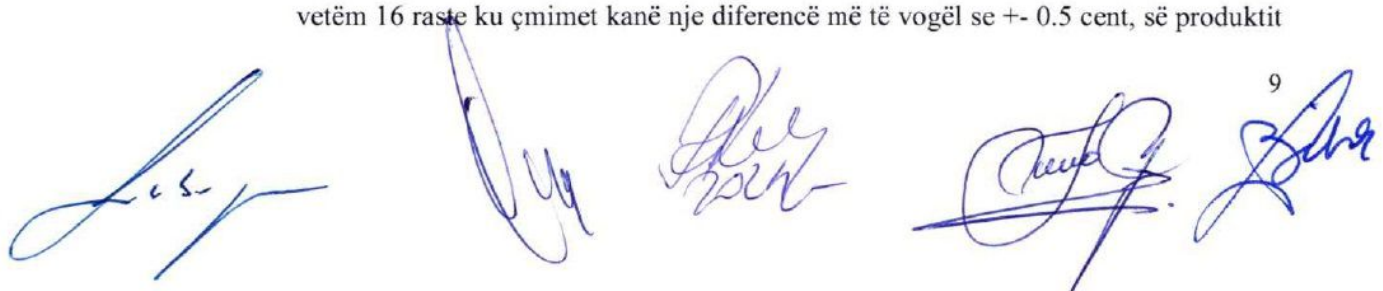
40. Gjatë procedurës së hetimit, një nga pjesët kryesore të evidentimit të ndonjë shkelje të pretenduar të ndërmarrjeve, është dhe realizimi i inspektimeve të njëkohshme (të befasishme). Inspektimet down raids u realizuan në të njëjtën kohë në 4 (katër) prej ndërmarrjeve me pjesë më të mëdha tregu: Antea Cement SHA, Colacem Albania SHPK, Fushe Kruja Cement Shpk, Eurotech Cement Shpk, të cilat ushtrojnë veprimtari në tregun e prodhimit, importit dhe shitjes me shumicë të çimentos. Në vazhdim u kryen inspektimet në ndërmarrjet e tjera që ushtrojnë veprimtari në këtë treg.

41. Gjatë realizimit të inspektimeve, u administruan të gjitha evidencat ekonomike të ndërmarrjeve si dhe u kërkua për evidenca të qarta të kohës së ndryshimit të çmimit të shitjes së produktit çimento, për të cilin u iniciua ky hetim. Në ndërmarrje u realizua dhe procesi i intervistimit të administratorëve. Pyetjet në procesverbale ishin të njëjta për të gjitha ndërmarrjet, për të pasur një koordinim në këtë proces. Në dosjen hetimore, janë administruar proces verbalet përkatëse të inspektimeve dhe intervistimit të administratorëve.

42. Në përfundim të inspektimeve u konstatua se: ndërmarrja _____ ka rritur çmimin e shitjes së produktit të çimentos në datën _____ ; ndërmarrja _____ ka rritur çmimin e shitjes së produktit të çimentos në datën _____ ; ndërmarrja _____ ka rritur çmimin e shitjes së produktit të çimentos në datën _____. Ndërmarrja _____ ka rritur çmimin e shitjes së produktit të çimentos më datë _____ (menjëherë pas përfundimit të remontit të fabrikës i cili ka zgjatur _____). Kjo sjellje e ndërmarrjeve u verifikua nga analiza e faturave të shitjes së produktit çimento të administruara nga ndërmarrjet gjatë procedurës hetimore.

43. Sa më sipër, mund të konstatojmë se ndërmarrja _____ paraqitet si një ndërmarrje lider në këtë treg dhe ndërmarrjet e tjera ndjekëse duke e rritur e para çmimin e shitjes në _____ dhe ndërmarrjet e tjera e kanë ndjekur këtë sjellje në vijim: _____ në _____, dhe _____ pas përfundimit të remontit të fabrikës në _____.

44. Për analizimin e sjelljes së ndërmarrjeve të cilat ushtrojnë veprimtari në tregun e prodhimit dhe shitjes me shumicë të produktit çimento, janë analizuar faturat e shitjes dhe blerjes së të gjitha ndërmarrjeve të cilat ushtrojnë aktivitet në këtë treg. Nga analiza e diferencës së çmimeve mesatare mujore të shitjes së çimentos gri midis ndërmarrjeve, për periudhën janar 2019 – mars 2023 konstatohet se: për produktin çimento 32.5 R e paketuar në thasë, ku nga 306 çmime të analizuara, janë identifikuar vetëm 16 raste ku çmimet kanë një diferencë më të vogël se +/- 0.5 cent, së produktit

çimento 42.5 R e paketuar në thasë, ku nga 376 çmime të analizuara, janë identifikuar vetëm 17 raste, ku çmimet kanë një diferencë më të vogël se +/- 0.5 cent, produktit çimento 42.5R rifuxho , ku nga 664 çmime të analizuara, janë identifikuar vetëm 69 raste, ku çmimet kanë një diferencë më të vogël se +/- 0.5 cent. Pavarësisht se ndërmarrjet nuk kanë aplikuar çmime të përafërta ajo që vihet re nga trendi i rritjes së çmimeve është që çmimet e shitjes për produktet çimento 32.5 R e paketuar në thasë, çimento 42.5R e paketuar në thasë dhe çimento 42.5R rifuxho kanë pësuar rritje të madhe në muajin mars 2022, rritje e cila është vërehet tek të gjitha ndërmarrjet.

45. Nga krahasimi i çmimeve mesatare mujore të ndërmarrjes Antea Cement SHA me ndërmarrjet e tjera që operojnë në tregun përkatës rezulton se: për produktin çimento gri 32.5R me thasë ndërmarrja Antea Cement SHA duke filluar nga muaji mars 2022 deri më shkurt 2023, ka aplikuar çmime mesatare mujore të shitjes më të larta se ndërmarrjet e tjera; për produktin çimento gri 42.5R me thasë, pavarësisht se çmimet kanë filluar të rriten në muajin mars 2022, ndërmarrja Antea Cement SHA, për periudhën shtator 2022 deri më shkurt 2023, ka aplikuar çmime mesatare mujore të shitjes më të larta se ndërmarrjet e tjera; për produktin çimento gri 42.5R rifuxho ndërmarrja Antea Cement SHA, duke filluar nga muaji mars 2022 deri më dhjetor 2022, ka aplikuar çmime mesatare mujore të shitjes më të larta se ndërmarrjet e tjera.
46. Nga analiza e kostove mesatare të ndërmarrjeve prodhuese Antea Cement SHA, Colacem Albania SHPK, Fushë Kruja Cement SHPK dhe Elbasan Cement SHPK për produktin çimento 32.5 R me thasë dhe kostot mesatare të produkteve 42.5R me thasë dhe 42.5R rifuxho për ndërmarrjet Antea Cement SHA, Colacem Albania SHPK, Fushë Kruja Cement SHPK vërehet se kostot midis ndërmarrjeve janë të ndryshme nga njëra – tjetrës dhe vihet re se të gjitha ndërmarrjet kanë pësuar rritje të konsiderueshme të kostos mesatare, duke filluar në vitin 2022 kur ka ndodhur dhe rritja me e madhe e kostos. Ndërmarrja Antea Cement SHA paraqitet me vlera të kostos më të vogël së ndërmarrjet e tjera gjatë periudhës nën hetim.
47. Nga analiza individuale e kostove të ndërmarrjeve prodhuese konkudohet se:
- Për ndërmarrjen _____ pjesën më të madhe të kostos totale të prodhimit e kanë zërat: karburant furre, energji elektrike, lëndët e para dhe aditivët, shpenzime zhvlerësimi dhe kosto të tjera (administrative, shpërndarje, etj.) nga viti 2019 deri në periudhën janar – mars 2023, është rritur ndjeshëm pesha specifike që zë kosto e ndryshueshme e prodhimit në koston totale, nga _____ në vitin 2019 në _____ në vitin 2022. Zërat e kostos së ndryshueshme të prodhimit që kanë patur ndikim në rritjen e kostos totale janë energjia elektrike, e cila ka pësuar rritje të ndjeshme nga viti 2021 dhe e në vazhdim dhe lëndët e para dhe aditivët, të cilat kanë pësuar rritje në periudhën janar – mars 2023. Energjia elektrike zinte _____ të kostos totale në vitin 2019, në vitin 2020, _____ në vitin 2021 dhe _____ në vitin 2022, ndërsa lëndët e para dhe aditivët nga rreth _____ të kostos totale për vitet 2019-2022, në 3 mujorin e parë të vitit 2023 zënë _____ të kostos totale.
  - Për ndërmarrjen _____ vihet re se klinkeri zë mbi _____ të kostos së prodhimit, energjia _____ dhe pagat e punonjësve mbi _____ .

- Për ndërmarrjen ..... vihet re se qymyri i linjit zë rreth të kostos së prodhimit, energjia elektrike ..... dhe pagat e punonjësve ..... Për produktet e paketuara materiali i paketimit zë ..... të kostos të prodhimit.
- Për ndërmarrjen ..... vihet re se klinkeri zë rreth ..... të kostos së prodhimit, energjia elektrike ..... dhe pagat e punonjësve rreth ..... Për produktet e paketuara materiali i paketimit zë ..... të kostos të prodhimit.

48. Nga analiza e kostos së blerjes me çmimin e shitjes per ndërmarrjet importuese vërehet se:

- Produkti çimento gri rifuxho 52.5R, importohet vetëm nga ndërmarrja ..... Ky produkt zë një pjesë prej ..... të sasisë së shitur nga ndërmarrja, krahasuar me të gjithë totalin e produkteve çimento sipas llojeve të kësaj ndërmarrje. Në periudhën hetimore vërehet se çmimi i shitjes së produktit çimento gri 52.5 R rifuxho ka të njëjtin trend dhe ritëm ndryshimi me çmimin e blerjes së produktit. Nisur nga sa më sipër mund të themi se nga vlerësimi i sjelljes së ndërmarrjes ..... lidhur me shitjen e produktit çimento gri 52.5 rifuxho nuk vërehen shenja të cilat mund të sjellin kufizim të konkurrencës në treg.
- Referuar produktit çimento gri 42.5R rifuxho, ndërmarrja ..... ka zënë pjesën prej ..... gjatë periudhës hetimore sipas sasisë së shitur të produktit çimento gri 42.5R rifuxho. Në periudhën hetimore vërehet se çmimi i shitjes së produktit çimento e çimento gri 42.5R me rifuxho ka të njëjtin trend dhe ritëm ndryshimi me çmimin e blerjes së produktit. Nisur nga sa më sipër mund të themi se nga vlerësimi i sjelljes së ndërmarrjes ..... lidhur me shitjen e produktit çimento gri 42.5R rifuxho nuk vërehen shenja të cilat mund të sjellin kufizim të konkurrencës në treg.

49. Referuar produktit çimento gri 42.5R thasë, ndërmarrja ..... për vitin 2019 ka zënë pjesën prej ..... dhe për vitin 2020 pjesën ..... sipas sasisë së shitur të produktit çimento gri 42.5R me thasë. Gjatë periudhës që kjo ndërmarrje ka importuar këtë produkt vërehet se çmimi i shitjes së produktit çimento gri 42.5R me thasë është në të njëjtat nivele të ritmit të rritjes me çmimin e blerjes së produktit. Në periudhën hetimore vërehet se çmimi i shitjes së produktit çimento e gri 42.5R me thasë ka të njëjtin trend dhe ritëm ndryshimi me çmimin e blerjes së produktit. Nisur nga sa më sipër mund të themi se nga vlerësimi i sjelljes së ndërmarrjes ..... lidhur me shitjen e produktit çimento gri 42.5R rifuxho nuk vërehen shenja të cilat mund të sjellin kufizim të konkurrencës në treg.

50. Duke qenë se importit i produktit të çimentos së bardhë dominohet nga ndërmarrja ..... , në këtë pjesë është analizuar sjellja e kësaj ndërmarrje. Në periudhën hetimore vërehet se çmimi i shitjes së produktit çimento e bardhë 52.5R me thasë ka të njëjtin trend dhe ritëm ndryshimi me çmimin e blerjes së produktit. Nisur nga sa më sipër mund të themi se nga vlerësimi i sjelljes së ndërmarrjes ..... lidhur me shitjen e produktit çimento e bardhë 52.5R me thasë nuk vërehen shenja të cilat mund të sjellin kufizim të konkurrencës në treg.

51. Në periudhën hetimore vërehet se çmimi i shitjes së produktit çimento gri 42.5R rifuxho dhe 42.5 R me thase ka të njëjtin trend dhe ritëm ndryshimi me çmimin e blerjes së produktit. Nisur nga sa më sipër mund të themi se nga vlerësimi i sjelljes së ndërmarrjes lidhur me shitjen e produktit çimento gri 42.5R rifuxho nuk vërehen shenja të cilat mund të sjellin kufizim të konkurrencës në treg.
52. Sa më sipër nga vlerësimi i sjelljes së ndërmarrjes vërehet se nuk ka shenja të kufizimit të konkurrenës në kuptim të nenit 9 pasi: çmimi i shitjes me shumicë për çimenton e bardhë është në të njëjtin trend me çmimin e blerjes, tregu i importit është një treg i lirë për ndërmarrjet që importojnë çimento, pra nuk ka barriera në hyrje. Gjithashtu nuk vërehet vendosja e kushteve të padrejta të tregtimit.
53. Nga të dhënat mbi shitjet e ndërmarrjes lidhur me klientët më të mëdhenj të saj për sa i përket volumeve të shitjeve, vlerës së shitjeve dhe çmimit mesatar të shitjes së produkteve çimento 32.5 R me thasë, çimento 42.5R me thasë dhe çimento 42.5R rifuxho për vitet 2019 – 2022, rezulton se:
- Për produktin çimento 32.5 R me thasë, klientët më të mëdhenj janë me mbi të sasisë së blerë, me mbi të sasisë së blerë dhe me mbi të sasisë së blerë.
  - Për produktin 42.5R me thasë, klientët më të mëdhenj janë me mbi të sasisë së blerë, me mbi të sasisë së blerë dhe me mbi të sasisë së blerë.
  - Për produktin 42.5R rifuxho rezulton se klientët më të mëdhenj janë me mbi të sasisë të blerë, me mbi të sasisë të blerë, me mbi të sasisë të blerë dhe me mbi të sasisë të blerë.
  - Ndërmarrja ofron çmime të ndryshme për ndërmarrje të ndryshme, si dhe vihet re se çmimi i shitjes ka ardhur në rritje nga viti 2019 deri në fund të periudhës hetimore.
  - Nga të dhënat mbi shitjet e ndërmarrjes lidhur me klientët më të mëdhenj të saj për sa i përket volumeve të shitjeve dhe çmimit mesatar të shitjes rezulton se klienti më i madh i ndërmarrjes është deri në vitin 2021. Vihet re se është rritur volumi i shitjeve ndërmarrjes , e cila për vitin 2022 zë rreth të shitjeve totale të ndërmarrjes . Gjithashtu vihet re se çmimi i shitjes ka ardhur në rritje nga viti 2019 deri në periudhën janar – mars 2023. Ndërmarrja ofron çmime të ndryshme për ndërmarrje të ndryshme dhe vihet re se çmimi i ofruar ndërmarrjes është më i ulët se çmimi i ofruar ndërmarrjeve të tjera.
  - Nga të dhënat mbi shitjet e ndërmarrjes lidhur me klientët më të mëdhenj të saj për sa i përket volumeve të shitjeve dhe çmimit mesatar të shitjes rezulton se klientët më të mëdhenj të ndërmarrjes janë dhe . Vihet re se çmimi i shitjes ka ardhur në rritje nga viti 2019 deri në periudhën janar – mars 2023. Ndërmarrja ofron çmime të përafërta për ndërmarrje të ndryshme dhe vihet re se çmimi i ofruar ndërmarrjes është më i ulët se çmimi i ofruar ndërmarrjeve të tjera.

54. Ndërmarrjet prodhuese dhe tregtuese të çimentos gri kanë si klientë kryesorë ndërmarrjet që prodhojnë beton, ndërmarrjet që realizojnë ndërtime dhe ndërmarrjet që shesin çimenton në nivelin tjetër të tregtimit. Nga analiza e klientëve rezultojnë se 3-4 klientë realizojnë blerje të çimentos te ndërmarrjet prodhuese.

55. Nga analiza e xhirove të realizuara për periudhën 2019-2022 konstatohet se:

- ndërmarrja _____ për vitet 2019-2022 ka patur një rritje të vazhdueshme të xhiros totale, e cila për vitin 2022 është dyfishuar krahasuar me vitin 2019. Një ritëm të lartë rritje të xhiros totale vërehet edhe në ndërmarrjen _____ e cila për vitin 2022 është tre-fishuar krahasuar me vitin 2019.
- Ndërmarrja _____ ka pasur një rritje të xhiros vjetore për periudhën hetimore e cila për vitin 2022 është dyfishuar krahasuar me vitin 2019.
- Ndërmarrja _____ për vitin 2020 ka pasur një dyfishim të xhiros totale vjetore krahasuar me vitin 2019, xhiro të cilën e ka mbajtur në të njëjtat nivele edhe për vitin 2021, ndërsa për vitin 2022 ka pësuar një rënie të lehtë.
- Ndërmarrja _____ ka vijuar në rënie të xhiros nga viti 2020 në vitin 2022 ndërsa ndërmarrja importuese _____ paraqitet me rritje të xhiros totale e cila përmirësohet vit pas viti duke u dyfishuar në vitin 2022 krahasuar me vitin 2019.

56. Nga analiza e pasqyrave financiare dhe e treguesve kryesorë të përfitueshmërisë vihet re se:

- Ndërmarrja me fitimin më të madh është Antea Cement SHA që nga viti 2019 (me rritje 200% të fitimit duke krahasuar vitin 2022 me 2019 dhe 42% rritje duke krahasuar vitin 2022 me vitin 2021) ndjekur nga ndërmarrja _____ me një fitim relativisht më të vogël. Ndërsa pjesa tjetër e ndërmarrjeve kanë rezultuar me humbje të mëdha. Gjatë dy viteve në vazhdim ndërmarrjet që ishin me rezultat negativ kanë pësuar një ndryshim pozitiv ekonomik duke dale ndërmarrje me fitim përveç rastit të _____ rezulton se ne periudhën 2019-2022 ka pasur një fitim te konsiderueshëm ku kulmin e ka arritur ne vitin 2020 me një rezultat prej 1,060,551,000 Leke dhe një norme prej 13.9%. Për vitin 2022 të gjitha ndërmarrjet përjashtuar _____ kanë pasur rritje të konsiderueshme të fitimit. Fitimin neto më të madh nga të gjitha ndërmarrjet per katër vitet e marra në analizë e ka ndërmarrja Antea Cement SHA.
- ROA si një nga treguesit e përfitueshmërisë paraqet kthimin nga totali i aktiveve. Pra sa fitim do të gjenerojë ndërmarrja nga aktivet e saj. Sa më e lartë që të jetë ROA aq më eficiente është ndërmarrja në gjenerimin e të ardhurave nëpërmjet përdorimit te aktiveve të saj. Duke analizuar ndërmarrjet e marra në shqyrtim vihet re një luhatshmëri në vlera për ndërmarrjet _____ që variojnë nga negative në pozitive apo edhe e kundërta për periudhën 2019-2022. _____ rezulton me nje ROA tepër të lartë për vitin 2020 me 7 %. Ndërmarrjet me trend rritës pozitiv dhe të sigurt për periudhën katër vjeçare janë _____ (nga 2.2 % për vitin _____)

13

- 2019 në 6.8% në vitin 2022) dhe (nga 9.4 % për vitin 2019 në 14.5 % në vitin 2022).
- ROE si një nga treguesit e përfitueshmërisë paraqet kthimin nga kapitali. Pra sa fitim do të gjenerojë ndërmarrja nga kapitali i saj. Sa më e lartë që të jetë ROE aq më mirë është një ndërmarrje në konvertimin e financimit të kapitalit të saj në fitime. Duke marrë në analize ndërmarrjet dhe rezultojnë një luhatshmëri shumë e madhe në vlerat përkatëse për katër vitet e marra në shqyrtim. Një ROE me një luhatshmëri të tillë flet për një paqëndrueshmëri ekonomike të këtyre ndërmarrjeve. rezultojnë me një ROE tepër të lartë për vitin 2020 me 17.1%. Ndërmarrjet me trend rritës pozitiv dhe të sigurt për periudhën 2019-2022 janë (nga 7.1 % për vitin 2019, në 14.2 % për vitin 2022) dhe (nga 17 % për vitin 2019, në 51.3 % për vitin 2022).

III.4 Vlerësimi i pozitës dominuese për ndërmarrjen Antea Cement SHA

57. Në analizën tonë është bërë vlerësimi i pozitës dominuese të ndërmarrjeve që ushtrojnë veprimtari në tregun përkatës, për të parë nëse ndonjë ndërmarrje zotëron ose jo pozitë dominuese në tregun përkatës, vlerësim i cili është bërë bazuar në nenin 8, të ligjit nr. 9121 “Për mbrojtjen e konkurrencës”. Sipas ligjit nr. 9121/2003, nuk është e ndaluar pozita dominuese nga një ose disa ndërmarrje në treg, por zotërimi i pozitës dominuese i jep ndërmarrjeve një detyrim të veçantë për të mos abuzuar me këtë pozitë dominuese që zotëron dhe të mos kryejë sjellje të ndaluara në treg, veçanërisht nga ato të përcaktuara në nenin 9, pika 2 të këtij ligji. Ky detyrim i ndërmarrjeve me pozitë dominuese në treg rezulton edhe nga përcaktimet e bëra në nenin 673, të Kodit Civil, sipas të cilit “Një ndërmarrje që zë një pozitë dominuese në treg, është e detyruar të kontrakttojë me cilindo që kërkon një detyrim, i cili bën pjesë në objektin e veprimtarisë së saj, në përputhje me ligjet e zakonet e mira tregtare. Përfundimi i një kontrate, nuk mund të refuzohet pa një arsye të ligjshme”.
58. Kriteret kryesore të vlerësimit të pozitës dominuese të një ose më shumë ndërmarrjeve, bazuar në nenin 8 të nr. 9121/2003 janë: pjesët e tregut përkatës, pengesat në hyrje në tregun përkatës, konkurrenca potenciale, fuqia ekonomike dhe financiare e ndërmarrjes, varësia ekonomike e furnizuesve dhe blerësve, fuqia kundërvepruese e blerësve; zhvillimi i rrjetit të shpërndarjes së ndërmarrjeve, si dhe karakteristikat të tjera të tregut përkatës.
59. Një nga kriteret kryesore, që përcaktojnë pozitën dominuese në treg është pjesa e tregut që zënë ndërmarrjet në tregun përkatës. Përvoja e vendeve të Bashkimit Europian udhëzon, që pozita dominuese nuk është e mundur nëse pjesa e tregut përkatës të ndërmarrjes është më e vogël se 40%. *Eksperiencia sugjeron se sa më e madhe të jetë pjesa e tregut dhe sa më e gjatë periudha që ndërmarrja zotëron një pjesë të tillë tregu, aq më e mundur është që ky element të jetë një tregues i rëndësishëm për një pozicion dominues dhe të justifikojë në rrethana të caktuara ndërhyrjen e Autoritetit.*

60. *Çështja United Brands*², e njohur gjithashtu si Rasti 27/76 i Gjykatës Evropiane të Drejtësisë (GJED), është një *vendim historik* në ligjin e konkurrencës të BE-së që përfshin United Brands Company (UBC), e njohur kryesisht për markën e saj të bananeve Chiquita, e cila ishte furnizuesja kryesore e bananeve në Evropë. Komisioni Evropian (KE) akuzoi UBC-në për abuzim me pozitën e saj dominuese në treg duke shkelur nenin 86 të Traktatit të Romës (tani neni 102 i TFEU), i cili ndalon një abuzim të tillë. KE identifikoi disa praktika kundër konkurrencës nga UBC: ...ndër të tjera UBC fiksoi çmimet e bananeve çdo javë, duke ngarkuar çmime më të larta në shtete të ndryshme anëtare. UBC vendosi çmime të padrejta për klientët në Bashkimin Ekonomik Belgo-Luksemburg, Danimarkë, Holandë dhe Gjermani. GJED ra dakord me gjetjet e KE. GJED hodhi poshtë pretendimin e UBC se tregu i produktit përkatës duhet të konsiderohet si "tregu i frutave të freskëta në tërësi". Në vend të kësaj, për shkak të karakteristikave unike dhe elasticitetit të kryqëzuar të kërkesës për banane, tregu u përcaktua në mënyrë specifike si tregu i bananeve. UBC **zotëronte rreth 40-45% të tregut të bananeve të BE-së**, të cilin GJED e konsideroi të mjaftueshme për të përbërë një "pozicion dominues". Ky rast konsiderohet **si një nga më të rëndësishmit në të drejtën evropiane të konkurrencës**, duke theksuar rëndësinë e ruajtjes së konkurrencës së ndershme dhe pasojat e abuzimit me pozicionin dominues në treg. Ai vendosi një precedent për mënyrën se si dominimi i tregut dhe praktikant antikonkurruese vlerësohen brenda BE-së.
61. Ndërmarrja Antea Cement SHA zotëron nga _____ të tregut të prodhimit dhe shitjes me shumicë të çimentos gri brenda vendit, referuar tre llojeve të çimentos (32.5 R me thasë, 42.5 R me thasë dhe 42.5 R rifuxho), përkatësisht _____ për vitin 2019, _____ për vitin 2020, _____ për vitin 2021 dhe _____ për vitin 2022, duke qenë ndërmarrja me pjesën më të madhe të tregut të shitjes me shumicë të çimentos brenda vendit për vitet 2019 - 2022. Edhe për 3 mujin e parë të vitit 2023, pjesa e tregut të shitjes me shumicë brenda vendit të kësaj ndërmarrje mbetet e lartë me _____, mbi kufirin 40% i cili është një nga treguesit e një ndërmarrje me pozitë dominuese në treg.
62. Për sa i përket sasisë së shitur të çimentos gri brenda vendit sipas nën tregjeve, rezulton se ndërmarrja Antea Cement SHA zotëron një pjesë tregu më të lartë se _____ në shitjet e produktit çimento gri 32.5 R me thasë, përkatësisht _____ për vitin 2019, _____ për vitin 2020, _____ për vitin 2021 dhe _____ për vitin 2022, duke qenë ndërmarrja me pjesën më të madhe të tregut të shitjes me shumicë të çimentos gri 32.5 R me thasë brenda vendit për vitet 2019 – 2022. Përsa i përket shitjeve të produktit çimento 42.5 R rifuxho, ndërmarrja Antea Cement SHA zotëron pjesë tregu prej _____ për vitin 2021 dhe _____ për vitin 2022.
63. Tregu i prodhimit të çimentos në Shqipëri ka barriera ligjore në hyrje të tilla si vështirësitë e marrjes së lejeve përkatëse minerare për shfrytëzimin e mineraleve ndërtimore të cilët përdoren si lëndë e parë për prodhimin e çimentos, lejet mjedisore për instalimet e tyre, të cilat mund të ndikojnë në shkarkimet dhe ndotjen, etj. Ndërsa për sa i përket importit, përveç lejes mjedisore, nuk ka barriera të tjera ligjore në hyrje.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61976CJ0027>

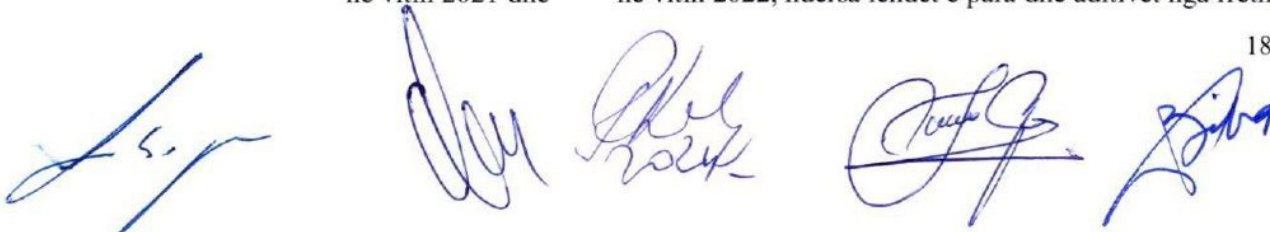
64. Gjithashtu, për ndërmarrjet që kërkojnë të ushtrojnë veprimtari në tregun e prodhimit të çimentos ka barriera ekonomike në formën e investimeve të larta në fabrikat e prodhimit të çimentos.
65. Për sa i përket konkurrencës potenciale, ashtu siç e kemi përmendur edhe më sipër, ndërmarrja Antea Cement SHA është ndërmarrja që zë pjesën më të madhe në prodhimin dhe tregtimin e çimentos gri brenda vendit dhe veçanërisht në shitjen e çimentos gri 32.5 R me thasë. Megjithatë në tregun e shitjes me shumicë operojnë edhe ndërmarrje të tjera me pjesë tregu të konsiderueshme si _____, etj. Ekzistenca e ndërmarrjeve të tjera në treg bën që të ketë konkurrencë potenciale. Megjithatë, në raste të caktuara, siç është rasti i mbylljes së përkohshme të aktivitetit të ndërmarrjes _____ në vitin 2022, mungon konkurrenca potenciale.
66. Për sa i përket fuqisë kundërvepruese të blerësve një ndërmarrje me pjesë të madhe tregu nuk mund të veprojë e pavarur nga klientët që zotërojnë fuqi të mjaftueshme tregu. Një fuqi e tillë kundërvepruese, blerëse mund të vijë si rezultat: i numrit të klientëve ose rëndësisë së tyre tregtare për ndërmarrjen me pozitë dominuese; i aftësisë së tyre për të kaluar drejt furnizuesve të tjerë konkurrentë. Në rastin tonë klientët kanë mundësi për të kaluar drejt furnizuesve të tjerë konkurrentë. Dhe në këtë rast, në kushtet e mungesës së konkurrencës potenciale, në raste të caktuara, (_____), blerësit nuk kanë fuqi të lartë kundërvepruese.
67. Për sa i përket fuqisë ekonomike dhe financiare, referuar të dhënave ekonomike të ndërmarrjes Antea Cement SHA rezulton se nga viti 2019 në vitin 2022 ka patur rritje të të ardhurave dhe të fitimit të ndërmarrjes, me një normë fitimi nga 7.1% në vitin 2019 në 11.9% në vitin 2022. Këto norma fitimi janë më të larta se të ndërmarrjeve të tjera në treg për periudhën e hetimit.
68. Produktet që ndërmarrja Antea Cement SHA prodhon dhe tregon janë homogjene me produktet e ndërmarrjeve të tjera që operojnë në treg.
69. Duke marrë parasysh pjesën e tregut të ndërmarrjes Antea Cemen SHA, barrierat për hyrjen në treg, fuqinë ekonomike dhe financiare të ndërmarrjes, konkurrencën potenciale, fuqinë kundërvepruese të blerësve dhe homogjenitetin e produkteve, bazuar në nenin 8 të ligjit nr. 9121/2003, ndërmarrja Antea Cement SHA, vlerësohet me pozitë dominuese në tregun e shitjes me shumicë të çimentos gri brenda vendit, përkatësisht për çimento 32.5 R me thasë, për vitet 2019-2022, dhe çimento 42.5 R rifuxho, për vitet 2021-2022.
70. Në lidhje me ndërmarrjet me pozitë dominuese, neni 9 “Abuzimi me pozitën dominuese në treg”, i ligjit nr.9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, parashikon se:
1. Ndalohet çdo abuzim me pozitën dominuese nga një ose më shumë ndërmarrje, që e zotërojnë këtë pozitë në treg.
  2. Mund të përbëjnë abuzim me pozitën dominuese veçanërisht:

ndërmjet Antea Cement SHA dhe _____, sipas së cilës ndërmarrja Antea Cement SHA në çdo moment ka të drejtën ekskluzive të ndryshojë në mënyrë të njëanshme dhe pa miratimin e _____ çmimin e shitjes së çimentos apo edhe termat e tjera tregtare të kontratës. Bazuar në nenin 9, pika 2, gërmat a) dhe c) të ligjit nr. 9121/2003, vendosja në mënyrë të njëanshme e kushteve të padrejta të tregtimit dhe kushteve të pabarabarta për veprime tregtare të njëjta me palët e tjera, e vendos ndërmarrjen _____ në kushte të pafavorshme konkurrence.

76. Lidhur me këtë sjellje kontraktore, nga të dhënat mbi shitjet e çimentos gri, rezulton se ndërmarrja _____ zë rreth _____ të shitjeve totale të çimentos së ndërmarrjes Antea Cement SHA për vitin 2019, rreth _____ të shitjeve totale për vitin 2020, rreth _____ për vitin 2021 dhe rreth _____ të shitjeve totale të ndërmarrjes Antea Cement SHA për vitin 2022, duke qenë klienti më i madh i ndërmarrjes Antea Cement SHA nga viti 2020 e në vazhdim. Çmimi që ndërmarrja Antea Cement SHA aplikon për ndërmarrjen _____, për vitet 2019-2021, është i përafërt me çmimin e klientëve të tjerë. Për vitin 2022 dhe periudhën janar - mars 2023 ka një diferencë më të madhe ndërmjet çmimeve mesatare të shitjes të ndërmarrjeve.
77. Nga të dhënat mbi volumin e prodhimit dhe të shitjeve të çimentos të ndërmarrjes Antea Cmenet SHA vihet re se për produktin çimento gri 32.5 R me thasë volumi i prodhimit dhe i shitjeve të produktit ka ardhur në rënie nga viti 2019 në vitin 2022; për produktin çimento gri 42.5 R me thasë volumi i prodhimit dhe i shitjeve është rritur nga viti 2019 në vitin 2020 dhe më pas ka pësuar rënie nga viti 2020 në vitin 2022; ndërsa për produktin 42.5 R rifuxho volumi i prodhimit dhe i shitjeve ka ardhur në rritje nga viti 2019 në vitin 2022.
78. Kosto totale e prodhimit të produkteve çimento gri 32.5 R me thasë, çimento gri 42.5 R me thasë dhe çimento gri 42.5 R rifuxho përbëhet nga shuma e kostove të ndryshueshme të prodhimit dhe kostove fikse të prodhimit. Ndër zërat e kostos variabël që zënë pjesën më të madhe të kostos totale të prodhimit janë karburant furre, energji elektrike dhe lëndët e para e aditivët, ndërsa nga zërat e kostos fikse që zënë pjesën më të madhe të kostos totale të prodhimit janë shpenzimet e zhvlerësimit, kosto të tjera (administrative, shpërndarje, etj.) dhe pagat dhe shpenzime të ngjashme.
79. Për ndërmarrjen Antea Cement SHA pjesën më të madhe të kostos totale të prodhimit e zënë zërat: karburant furre, energji elektrike, lëndët e para dhe aditivët, shpenzime zhvlerësimi dhe kosto të tjera (administrative, shpërndarje, etj.).
80. Gjatë periudhës së hetimit, në nën tregun e importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë të produktit çimento gri 42.5 R rifuxho, nga viti 2019 deri në periudhën janar – mars 2023, është rritur ndjeshëm pesha specifike që zë kosto e ndryshueshme e prodhimit në koston totale, nga _____ në vitin 2019 në _____ në vitin 2022. Zërat e kostos së ndryshueshme të prodhimit që kanë patur ndikim në rritjen e kostos totale janë energjia elektrike, e cila ka pësuar rritje të ndjeshme nga viti 2021 dhe e në vazhdim dhe lëndët e para dhe aditivët, të cilat kanë pësuar rritje në periudhën janar – mars 2023. Energjia elektrike zinte _____ të kostos totale në vitin 2019, _____ në vitin 2020, _____ në vitin 2021 dhe _____ në vitin 2022, ndërsa lëndët e para dhe aditivët nga rreth

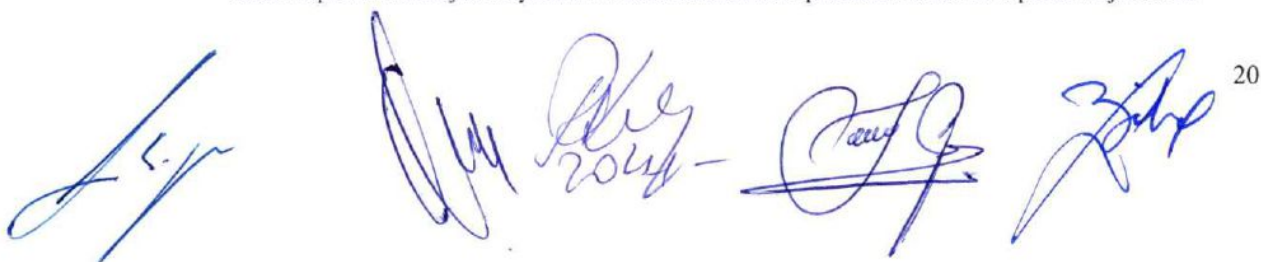
të kostos totale për vitet 2019-2022, në 3 mujorin e parë të vitit 2023 zënë të kostos totale.

81. Gjatë periudhës së hetimit, në nën tregun e importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë të produktit çimento gri 42.5 R me thasë, nga viti 2019 deri në periudhën janar – mars 2023, është rritur ndjeshëm pesha specifike që zë kosto e ndryshueshme e prodhimit në koston totale, nga _____ në vitin 2019 në _____ në vitin 2022. Zërat e kostos së ndryshueshme të prodhimit që kanë patur ndikim në rritjen e kostos totale janë energjia elektrike, e cila ka pësuar rritje të ndjeshme nga viti 2021 dhe e në vazhdim dhe lëndët e para dhe aditivët, të cilat kanë pësuar rritje në periudhën janar – mars 2023. Energjia elektrike zinte _____ të kostos totale në vitin 2019, _____ në vitin 2020, _____ në vitin 2021 dhe _____ në vitin 2022, ndërsa lëndët e para dhe aditivët nga rreth _____ të kostos totale për vitet 2019-2022, në 3 mujorin e parë të vitit 2023 zënë të kostos totale.
82. Gjatë periudhës së hetimit, në nën tregun e importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë të produktit çimento gri 32.5 R me thasë, nga viti 2019 deri në periudhën janar – mars 2023, vihet re se është rritur ndjeshëm pesha specifike që zë kosto e ndryshueshme e prodhimit në koston totale, nga _____ në vitin 2019 në _____ në vitin 2022 për CEM II 42.5 R rifuxho, nga _____ në vitin 2019 në _____ në vitin 2022 për CEM II 42.5 R me thasë dhe nga _____ në vitin 2019 në _____ në vitin 2022 për CEM II 32.5 R me thasë. Zërat e kostos së ndryshueshme të prodhimit që kanë patur ndikim në rritjen e kostos totale janë energjia elektrike, e cila ka pësuar rritje të ndjeshme nga viti 2021 dhe e në vazhdim dhe lëndët e para dhe aditivët, të cilat kanë pësuar rritje në periudhën janar – mars 2023. Energjia elektrike zinte _____ të kostos totale në vitin 2019, _____ në vitin 2020, _____ në vitin 2021 dhe _____ në vitin 2022, ndërsa lëndët e para dhe aditivët nga rreth _____ të kostos totale për vitet 2019-2022, në 3 mujorin e parë të vitit 2023 zënë rreth _____ të kostos totale.
83. Nga krahasimi i kostos mesatare mujore të prodhimit me çmimin mesatar mujor të shitjes për ndërmarrjen Antea Cement SHA vërehet se kosto mesatare mujore e prodhimit për produktet çimento gri 32.5 R me thasë, çimento gri 42.5 R me thasë dhe çimento gri 42.5 R rifuxho ka luhajtje të vazhdueshme gjatë periudhës së hetimit, ndërsa çmimi mesatar mujor i shitjes luhatet më pak. Gjithashtu vërehet se ka diferencë të konsiderueshme midis çmimit mesatar mujor të shitjes sipas tipeve të çimentos dhe kostos totale mesatare mujore të prodhimit të çimentos.
84. Përkatësisht, diferenca midis çmimit mesatar vjetor të shitjes së çimentos me koston mesatare vjetore të prodhimit të çimentos, për vitet 2019-2022, rezultojnë të jetë nga 34% - 64% për produktin çimento gri 32.5 R me thasë, nga 30% - 62% për produktin çimento gri 42.5 R me thasë dhe nga 40% - 75% për produktin çimento gri 42.5 R rifuxho.
85. Nga të dhënat mbi çmimet e shitjes dhe kostot mesatare të prodhimit për produktet çimento gri 32.5 R me thasë, çimento gri 42.5 R me thasë dhe çimento gri 42.5 R rifuxho rezultojnë se marzhi i fitimit për tre tipet e çimentos për vitet 2019 dhe 2020 është mbi 40%, marzhi i cili është eksessiv. Ai ka një rritje të ndjeshme nga viti 2019

në vitin 2020, ndërsa pas vitit 2020 deri në mars të vitit 2023 marzhi i fitimit paraqitet në rënie, por mbetet mbi 20% për të gjithë periudhën e hetimit.

86. Referuar nenit 9, pika 1 dhe 2, gërma a, të ligjit nr. 9121/2003, përcaktohet qartë se vendosja e çmimeve të padrejta apo kushteve të tjera të padrejta të tregtimit përbën shkelje të këtij neni, duke abuzuar me pozitën dominuese në treg. Termit “çmime të padrejta” i është referuar Gjykata Europiane e Drejtësisë dhe Komisioni Europian, në rastin e çmimeve ekseseve (diferenca ekseseve midis kostos totale të produktit dhe çmimit përfundimtar të shitjes). Referuar rasteve të trajtuara nga Komisioni Europian dhe Gjykata Europiane e Drejtësisë, çmim eksesev është çmimi që nuk ka lidhje të arsyeshme me vlerën ekonomike të produktit⁴.
87. Për tre produktet e marra në analizë në tregun përkatës (çimento gri 32.5 R me thasë, çimento gri 42.5 R me thasë dhe çimento gri 42.5 R rifuxho), vërehet se çmimi mesatar vjetor i shitjes së produkteve vjen në rritje nga viti 2019 deri në mars të vitit 2023. Ndërkohë kosto mesatare e prodhimit të çimentos sipas llojeve ka pësuar rënie në vitin 2020 krahasuar me vitin 2019, ndërsa në vitet në vijim kosto mesatare e prodhimit ka vijuar rritjen. Rritja më e madhe e kostos së prodhimit dhe e çmimit të shitjes së çimentos ka ndodhur në vitin 2022 krahasuar me vitin e mëparshëm.
88. Në vitin 2020 vërehet se megjithëse kosto mesatare e prodhimit të produkteve çimento gri 32.5 R me thasë, çimento gri 42.5 R me thasë dhe çimento gri 42.5 R rifuxho pëson rënie, çmimi mesatar i shitjes së produktit është rritur. Për vitet 2021 dhe 2022, krahasuar me vitet paraardhës, vërehet rritje e kostos mesatare të prodhimit dhe çmimit mesatar të shitjes së produkteve, por rritja e çmimit mesatar të shitjes është më e vogël se rritja e kostos mesatare të prodhimit. Gjatë vitit 2022, pothuajse e gjithë madhësia e rritjes së kostos është reflektuar në rritjen e çmimit të shitjes.
89. Nga krahasimi i çmimeve mesatare të shitjes brenda vendit dhe çmimeve të eksportit për produktet çimento gri 32.5 R me thasë, çimento gri 42.5 R me thasë dhe çimento gri 42.5 R rifuxho vihet re se për periudhën e hetimit, ndërmarrja Antea Cement SHA aplikon çmime më të ulëta për shitjen e çimentos jashtë vendit, sesa brenda vendit. Për produktin çimento gri 32.5 R me thasë çmimi i eksportit është rreth 10-14 % më i ulët se çmimi i shitjes brenda vendit. Për produktin çimento gri 42.5 R me thasë çmimi i eksportit është rreth 10-16 % më i ulët se çmimi i shitjes brenda vendit. Për produktin çimento gri 42.5 R rifuxho çmimi i eksportit është rreth 6-19 % më i ulët se çmimi i shitjes brenda vendit.
90. Gjithashtu për hetimin e thelluar janë marrë në analizë treguesit e përfitueshmërisë për Antea Cement SHA në nivel rajonal. Sipas ndarjes territoriale që ka bërë Antea Cement SHA, Shqipëria bën pjesë në grupin e ndërmarrjeve Titan Cement Group të Europës Juglindore e cila është një ndërmarrje me emer në tregjet ndërkombëtare e themeluar në Greqi që në vitin 1902. Ndërmarrjet e tjera përbërëse të grupit janë në

⁴ Rasti 27/76 United Brands vs. KE [1978] ECR 207, paragrafi 250: “Në këtë rast vendosja e një çmimi “i cili është eksesev sepse nuk ka lidhje të arsyeshme me vlerën ekonomike të produktit të ofruar do të përbënte një abuzim”

20

shtetet si Serbia, Bullgaria, Kosova dhe Maqedonia e Veriut. Pas marrjes në analizë të pasqyrave financiare të të gjithë këtyre vendeve (raporte të cilat mund të gjendeshin publikisht) janë evidentuar fitimet neto si tregues i përfitueshmërisë për të gjitha këto shtete. Titan Group në të cilën bën pjesë Antea Cement SHA është e shpërndarë në të gjithë botën, konkretisht Europa Juglindore, Mesdheu Lindor, Greqi dhe Europë lindore, Amerikë dhe Brazil. Pjesë e analizës së bërë do jetë vetëm Europa Juglindore.

91. Nga analiza e treguesve të përfitueshmërisë së grupit Titan Cement Group, ku bën pjesë Antea Cement SHA, vihet re se për periudhën hetimore (nga viti 2019 deri në vitin 2022) Antea Cement SHA ka rritur 200 % treguesin e fitimit. Për periudhën nga viti 2021 në vitin 2022 (vit i cili përkon me rritjen e çmimeve) Antea Cement SHA ka rritur 42 % treguesin e fitimit, ndërkohë që Maqedonia e Veriut e ka pasur këtë tregues negativ dhe Serbia 18 %.
92. Sa më sipër, nga analiza e çmimeve të shitjes së ndërmarrjes Antea Cement Albania SHA për produktet çimento gri 32.5 R me thasë dhe 42.5 R rifuxho, krahasimi i çmimit mesatar të shitjes me koston mesatare të prodhimit dhe krahasimi i çmimeve mesatare të shitjes së produkteve brenda dhe jashtë vendit rezulton se: ndërmarrja Antea Cement Albania SHA aplikon çmime ekseseve të cilat nuk kanë lidhje të arsyeshme me vlerën ekonomike të produktit, pasi ka diferencë të konsiderueshme midis çmimit mesatar mujor të shitjes sipas tipeve të çimentos dhe koston mesatare mujore të prodhimit të çimentos; në vitin 2020, çmimi mesatar i shitjes së produktit është rritur, megjithëse kosto mesatare e prodhimit të çimentos pëson rënie; çmimi i shitjes së çimentos jashtë vendit është më i ulët se çmimi i shitjes brenda vendit; ndërmarrja Antea Cement SHA ka aplikuar çmim më të ulët për ndërmarrjen në raport me klientët e tjerë, për periudhën nën hetim; për ndërmarrjen ka vendosur në mënyrë të njëanshme kushte të padrejta dhe të pabarabarta për veprime tregtare të njëjta me klientët e saj duke i vendosur ato në kushte të pafavorshme konkurrence, sjellje e cila bie në kundërshtim me nenin 9, pika 2, gërma a) dhe c), të ligjit nr. 9121/2003.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenet 4, 8, 9, nenin 24 shkronja d), nenin 26, nenin 43, pika 5, nenin 74, pika 1, germa a) dhe nenin 75, pika 1, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”,

VENDOSI:

- I. Mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun prodhimit dhe shitjes së çimentos gri dhe të bardhë.
- II. Konstatimin e abuzimit me pozitën dominuese të ndërmarrjes ANTEA CEMENT SHA në tregun e prodhimit dhe shitjes me shumicë të çimentos gri.
- III. Gjorbitjen e ndërmarrjes ANTEA CEMENT SHA për shkelje të rëndë të konkurrencës konkretisht të nenit 9, pika 2, gërmat gërma a) dhe c), të ligjit nr.

21